

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om posttjänster

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om posttjänster ändras så att uppgifter i anslutning till säkerställandet av postgången överförs från postföretagen till Kommunikationsverket. Om ett postföretag varken kan lämna ut en postförsändelse till mottagaren eller returnera den till avsändaren på grund av ofullständiga adressuppgifter, skall det vara Kommunikationsverkets uppgift att reda ut den rätta mottagaren eller avsändaren. Kommunikationsverket skall, när den utför dessa uppgifter, också ha rätt att öppna brev och paket. Om mottagaren eller avsändaren av försändelsen inte framgår av innehållet, skall Kommunikationsverket enligt förslaget förvara försändelsen sex månader. I vissa fall skall det vara möjligt att förstöra försändelser utan att iakta förvaringstiden. Uppgifterna i anslutning till säkerställandet av postgången skall enligt

förslaget utföras av Kommunikationsverkets tjänstemän, som skall stå under straffrättsligt tjänsteansvar.

Riksdagen förutsatte när den antog lagen om posttjänster att regeringen i brådskande ordning bereder en proposition om inrättande av en postsäkringsenhet vid Kommunikationsverket. Genom den nu föreslagna lagen överförs uppgifterna till Kommunikationsverket i enlighet med riksdagen uttalande. Enligt propositionen inrättas inte någon egentlig enhet, eftersom det inte heller i övrigt har föreskrivits i lag om Kommunikationsverkets interna organisation. Kommunikationsverket bestämmer själv hur uppgifterna ordnas inom centralen.

Den föreslagna lagen är avsedd att träda i kraft senast den 1 januari 2002.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge	3
1.1. Lagstiftning och praxis	3
Lagen om posttjänster och riksdagens uttalande	3
Bestämmelserna om rätten att öppna försändelser i lagen om posttjänster	3
Skyddet för förtroliga meddelanden i grundlagen	3
Postens utredningsenhet	3
Aktörer	4
1.2. Den internationella utvecklingen	4
Hanteringen av obeställbara brev i Sverige	4
Hanteringen av obeställbara försändelser i några andra EU-länder	4
1.3. Bedömning av nuläget	5
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	5
3. Propositionens verkningar	6
3.1. Ekonomiska verkningar	6
3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	6
4. Beredningen av propositionen	6
5. Andra faktorer som inverkar på propositionen	6
DETALJMOTIVERING	7
1. Lagförslag	7
2. Ikraftträdande	9
3. Lagstiftningsordning	10
LAGFÖRSLAG	11
om ändring av lagen om posttjänster	11
BILAGA	16
PARALLELLTEXT	16
om ändring av lagen om posttjänster	16

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Lagen om posttjänster och riksdagens uttalande

Lagstiftningen som reglerar postverksamheten reviderades genom lagen om posttjänster (313/2001) som gavs den 6 april 2001. Lagen träder i kraft den 1 januari 2002. När lagen om posttjänster träder i kraft upphävs postlagen av den 29 oktober 1993 (907/1993) och de förordningar och beslut av kommunikationsministeriet som getts med stöd av den. Genom totalreformen förs de bestämmelser som gäller postverksamheten upp på den nivå grundlagen kräver och lagstiftningssituationen blir klarare.

Genom sitt svar på regeringens proposition med förslag till lag om posttjänster den 27 februari 2001 (RSv 1/2001) antog riksdagen ett uttalande, i vilket det förutsattes att regeringen i brådskande ordning bereder en proposition om inrättande av en postsäkringsenhet vid Teleförvaltningscentralen. Trafikutskottet hade föreslagit att uttalandet skulle godkännas i sitt betänkande om regeringens proposition (TrUB 13/2000 rd). Utskottet ville fästa särskild uppmärksamhet vid att postförsändelser når fram och ansåg att framförandet av ett meddelande är en del av det skydd som förtroliga meddelanden har enligt grundlagen. I regeringens proposition med förslag till lag om kommunikationsförvaltning (RP 52/2001 rd) föreslås att Teleförvaltningscentralens namn ändras till Kommunikationsverket. Riksdagen har godkänt lagförslaget den 5

juni 2001.

Enligt trafikutskottets betänkande kan en myndighetsadministrerad säkringsenhet med hjälp av tillgängliga befolkningsdata- och adressregister koncentrerat kan se till att alla postförsändelser med ofullständiga adressuppgifter som lämnats in till postföretag för frambefordran når fram. Utskottet ansåg att postsäkringsenheten bör få rätt att också öppna slutna brev under noga kontrollerade förhållanden och bara för att klarlägga adressuppgifter i de situationer där det alla försök till trots är omöjligt att på annat sätt få reda på mottagaren eller avsändaren.

Bestämmelserna om rätten att öppna försändelser i lagen om posttjänster

Enligt 17 § lagen om posttjänster kan ett postföretag inte öppna slutna brev. Postföretagen kan öppna postpaket endast om försändelsen är skadad eller det är skäl att misstänka att försändelsen kan orsaka fara för hälsa eller egendom. Ett postföretag kan alltså inte öppna ett slutet brev eller paket därför att försändelsen inte kan delas ut på grund av ofullständiga adressuppgifter.

I fråga om förfarandet vid öppnandet av postpaket finns detaljerade bestämmelser i 17 § 2 mom. lagen om posttjänster. Enligt bestämmelserna får postpaket endast öppnas av en person som Kommunikationsverket har bemyndigat i närvaro av en annan person. Det skall också sättas upp ett protokoll om öppnandet och detta skall tillställas Kommunikationsverket. Postföretaget utför alltså öppnandet av postpaket under Kommunikationsverkets övervakning. Lagen om posttjänster innehåller inga

bestämmelser om hur försändelser vars mottagare eller avsändare inte har kunnat klarläggas skall hanteras.

Skyddet för förtroliga meddelanden i grundlagen

Grundlagens 10 § innehåller bestämmelser om skydd för privatlivet. Enligt 2 mom. är brev- och telefonhemligheten samt hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden okränkbara. I motiveringen till bestämmelsen hänvisas till den regeringsproposition som behandlar reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd). Enligt propositionen är bestämmelsens främsta uppgift att skydda innehållet i ett meddelande som är avsett att vara förtroligt för utomstående. Dessutom konstateras att bestämmelsen också skyddar annan information som kan ha betydelse för bevarandet av förtroligheten i meddelandet. Som exempel på sådan information nämns ett telefonsamtals identifieringsuppgifter.

Enligt motiveringen tryggar bestämmelsen var och en rätt till förtrolig kommunikation utan att utomstående orättmätigt kan få vetskap om innehållet i ett meddelande. Detta omnämns specifikt innebära ett skydd mot att brev eller andra slutna försändelser öppnas eller förstörs. Bestämmelsen skyddar inte bara avsändaren, utan båda parterna i kommunikationen.

I andra meningen i 10 § 3 mom. grundlagen nämns på vilka grunder det genom lag kan bestämmas om nödvändiga begränsningar i meddelandehemligheten. Begränsningar kan bestämmas genom lag vid utredning av brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet eller hemfriden, vid rättegång och säkerhetskontroll samt under frihetsberövande. Uppräkningen av grunder är uttömmande.

Postens utredningsenhet

Vid Posten Finland Ab:s utredningsenhet i Jyväskylä behandlas försändelser vars adressuppgifter är så ofullständiga att försändelserna inte kan delas ut till mottagaren eller återsändas till avsändaren.

Till utredningsenheten i Jyväskylä förmedlas alla obeställbara brev och en del av de paket som skall öppnas. Obeställbara paket kan också öppnas vid de övriga postterminalerna genom bemyndigande av Teleförvaltningscentralen. Också

förfrågningar om försvunna försändelser har koncentrerats till Jyväskylä. Vid utredningsenheten arbetar för närvarande tolv personer.

Postens utredningsenhet tog under 2000 emot sammanlagt 413 000 försändelser, varav 409 000 var brev, 2 300 paket och ca 2 100 lösa föremål. Antalet inom landet avsända brev var 2000 totalt 952 miljoner, varav endast ca 0,04 procent kom till utredningsenheten. År 1999 var andelen brev av det totala antalet avsända brev som skickades till utredningsenheten ännu mindre, 0,03 procent. Ökningen 2000 berodde delvis på den ökade andelen valreklam.

En försändelse som kommer till utredningsenheten öppnas först när det inte har gått att på något annat sätt ta reda på vare sig mottagaren eller avsändaren. En del av försändelserna kan sändas vidare oöppnade tack vare uppgifter som framgår av omslaget.

År 2000 vidarebefordrades sammanlagt 178 000 brev-försändelser antingen till mottagaren eller avsändaren, vilket är ca 44 procent av det totala antalet försändelser som behandlades vid utredningsenheten. Av dessa kunde ca 168 000 sändas vidare oöppnade och ca 9 500 efter att ha öppnats. Med hjälp av Posten Finland Ab:s adressdatabas kunde ca 75 000 brev vidarebefordras. Försändelser kunde sändas vidare också på basis av frankeringsstämpeln, PB-avtalets nummer och firmamärken.

Sammanlagt kunde 0,64 procent av breven som behandlades av utredningsenheten sändas vidare år 2000 och 0,93 procent år 1999. Minskningen av antalet brev som kunde vidarebefordras till mottagaren beror sannolikt på det stora antalet valreklamer. År 2000 kunde 43,8 procent och år 1999 totalt 47,9 procent av breven returneras till avsändaren. År 2000 förstördes 54,6 procent av de brev som kom till utredningsenheten, medan motsvarande procenttal 1999 var något under hälften (49,7 procent). Andelen brev som tagits till förvaring har varierat

kring en procent, 0,97 procent år 2000 och 1,39 procent 1999.

I de öppnade försändelserna påträffades 2000 sammanlagt ca 193 000 mark. Försäljningen av innehållet i försändelserna har genomförts i samarbete med företaget Vahinkopalvelu Oy, vilket har visat sig vara en fungerande lösning.

Aktörer

Postverksamhet i hela landet bedrivs för närvarande av Posten Finland Ab, som är ett helt och hållande statsägt bolag. Bolagets verksamhet består av postverksamhet samt annan affärsverksamhet som hänför sig till och som stöder postverksamheten. Bolaget bedriver sin verksamhet i grupper enligt verksamhet eller uppgifter, antingen direkt eller genom sina dotterbolag eller samföretag.

Posten Finland Ab har en tills vidare gällande koncession för att bedriva postverksamhet inom hela landet. Enligt 44 § lagen om posttjänster skall en sådan koncession gälla i tjugo år från den tidpunkt då lagen träder i kraft. Posten Finland Ab har med stöd av lagen om posttjänster utsetts till att tillhandahålla samhällsomfattande posttjänster. Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster kan enligt 6 § lagen om posttjänster åläggas i koncessionen. Statsrådet beviljade den 8 juni 2000 Suomen Suoramainonta Oy koncession att bedriva begränsad postverksamhet i 20 kommuner och städer i f.d. Nylands län. Enligt koncessionen har bolaget rätt att bedriva postverksamhet så att avsändare är företag, samfund, andra juridiska personer och privatpersoner, och mottagare är privatpersoner, företag, samfund och andra juridiska personer. Bolaget hade beviljats begränsad koncession i Helsingfors, Vanda, Esbo och Grankulla 1997, och koncessionsområdet hade utvidgats i februari 2000. Suomen Suoramainonta Oy har ännu inte inlett sin verksamhet.

Åland har sedan ingången av 1993 med stöd av 18 § punkt 20 självstyrelselagen för Åland (1144/1991) haft ett självständigt postverk. Åland har också en egen postlagstiftning, Landskapslag om Posten på Åland (39/1992)

som gavs den 13 augusti 1992.

1.2. Den internationella utvecklingen

Hanteringen av obeställbara brev i Sverige

Sverige är det enda landet i Europa, där obeställbara brev inte hanteras av postföretagen utan av myndigheterna. Detta har varit praxis sedan postlagen trädde i kraft den 1 mars 1994. Uppgiften sköts av Post- och telestyrelsens enhet för obeställbara brev i Kiruna. Enheten har åtta anställda. Det är bara personalen vid denna enhet som har rätt att öppna brev som inte har kunnat delas ut till mottagaren eller återsändas till avsändaren. Att öppna paket hör inte till enhetens befogenheter. Enheten verkar också som tillsyns- och kontrollmyndighet och utför årliga inspektioner i olika områden.

Företag som bedriver postverksamhet skall dagligen sända obeställbara brev till Post- och telestyrelsens hanteringsenhet. I praktiken förekommer regionala skillnader, som enheten försöker avhjälpa genom påminnelser.

I genomsnitt återsänds 40 — 45 procent av breven till avsändaren. Efter förvaringstiden redovisar enheten pengar som funnits i breven till staten (PTS), och skriftliga meddelanden bränns upp. Enheten auktionerar inte ut föremål efter förvaringstiden, utan skänker dem t.ex. till Frälsningsarmén eller Röda korset. Eftersom enheten inte hanterar paket, hanterar man inte heller så många föremål.

Den svenska postlagens (1993:1684) 8 — 13 § gäller obeställbara brev. De påminner om motsvarande paragrafer i den finska postlagen som gällde före lagen om posttjänster. Skillnaden i jämförelse med Finland är att utredningen görs av en tillsynsmyndighet och inte av postföretaget. Post- och telestyrelsen är inte skyldig att utreda den rätta mottagaren.

För hanteringen av obeställbara brev tas ut avgifter som fastställs i Post- och telestyrelsens föreskrifter om avgifter som tas ut med stöd av postlagen (2000:11). Postföretagen betalar en grundavgift, delavgift eller särskild avgift beroende på antalet brev.

Hantering av obeställbara försändelser i några andra EU-länder

Danmark. Dansk lagstiftning ger Post Danmark rätt att öppna och undersöka försändelser som inte annars kan delas ut till mottagaren eller återsändas till avsändaren. Också försändelser som misstänks vara skadade får öppnas. Endast personer som utsetts av Post Danmark får öppna försändelserna. De måste underteckna en försäkran, där de lovar att inte läsa något annat av försändelsen än avsändarens eller mottagarens namn och adress, och att inte avslöja något som kommit till deras kännedom.

Tyskland. Tysk lagstiftning ger postföretagen rätt att öppna försändelser under vissa villkor. Ett postföretag kan göra undantag från de begränsningar som gäller hemligheten i fråga om försändelser, om det är nödvändigt för att ta reda på en obeställbar försändelses mottagare eller avsändare, och om det inte är möjligt att utföra utredningen på annat sätt. Ett postföretag kan också öppna en försändelse för att skydda innehållet i en skadad försändelse, för att avvärja en fara som hotar människor eller egendom eller för att kontrollera att vissa villkor som gäller för prissättningen uppfylls.

Storbritannien. I Storbritannien kan postverket enligt en bestämmelse i tillståndet hantera försändelser som inte har kunnat delas ut. Förvaltningsmyndigheternas roll begränsar sig till beviljande av tillstånd till företag som har monopol på vissa tjänster. Tillståndet innehåller också bestämmelser om säkerhetsarrangemang som postföretagen skall tillämpa vid hanteringen av obeställbara försändelser. Postverket har två stora lager i olika delar av landet, dit dessa försändelser samlas.

1.3. Bedömning av nuläget

Posten i Finland Ab:s utredningsenhet har i sin nuvarande form fungerat väl och kundvänligt. Effektiviteten har nyligen ökat efter det att enhetens datasystem och rapporteringssystem förnyades. Enheten får ofta positivt gensvar från kunderna. Åsikten

är att det är nödvändigt och ändamålsenligt att verksamheten fortsätter. Däremot har enheten inte tagit emot några klagomål över att försändelser har öppnats. Teleförvaltningscentralen har inte behandlat ett enda klagomål över en öppnad försändelse under hela den tid som utredningsenheten har funnits till, och enheten har endast rapporterat om utredningen av en försändelse till Teleförvaltningscentralen.

Riksdagen har ansett det vara så viktigt att säkerställa att försändelser når fram, att det därför också är nödvändigt att öppna försändelser. I riksdagens diskussioner konstaterades att samhället har ett mycket betydande intresse i fråga om denna uppgift.

Posten Finland Ab:s utredningsenhet har sedan 1994 centraliserat skött hanteringen av ofullständigt adresserade försändelser. År 2000 kunde sammanlagt ca 44 procent av alla brev som hanterades vid utredningsenheten sändas vidare till mottagaren eller avsändaren. Av alla försändelser som kommer till utredningsenheten vidarebefordras de flesta utan att öppnas. Ca 9 500 försändelser vidarebefordrades antingen till mottagaren eller avsändaren efter att ha öppnats år 2000.

Enligt 5 § postlagen som gäller fram till utgången av 2001 skall postverket trygga brevhemligheten i fråga om alla postförsändelser. I 11 § finns bestämmelser om de situationer då ett postverk har rätt att avvika från bestämmelsen om brevhemligheten, dvs. öppna en sluten postförsändelse. En försändelse kan öppnas när avsändaren eller mottagaren har gett sitt samtycke, när försändelsen är skadad, för att undvika en fara eller när det är fråga om en obeställbar försändelse. En obeställbar försändelse får öppnas om den inte har kunnat återsändas till avsändaren. I 9 § definieras en obeställbar postförsändelse som en försändelse som är uppenbart personlig och som det inte har varit möjligt att tillställa mottagaren eller som denne inte har velat ta emot.

Den nuvarande situationen kan inte längre bibehållas efter det att lagen om posttjänster trätt i kraft den 1 januari 2002. I den nya lagen beaktades grundlagen som trädde i

kraft den 1 mars 2000. Enligt grundlagen är brevhemligheten och hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden okränkbar. För att betona detta finns det i 17 § lagen om posttjänster en bestämmelse enligt vilken ett postföretag inte har rätt att öppna ett slutet brev. Inte heller postpaket får längre öppnas därför att de är obeställbara. Av denna anledningen är det nödvändigt att överföra säkerställandet av postgången till en myndighet, som vid behov också sköter öppnandet av de nya aktörernas obeställbara försändelser.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Avsikten med propositionen är att till Kommunikationsverket överföra uppgiften att utreda en postförsändelses rätta mottagare eller avsändare i de fall där ett postföretag inte på grund av ofullständiga adressuppgifter har kunnat vidarebefordra försändelsen till mottagaren eller återsända den till avsändaren. De personer vid Kommunikationsverket som skall sköta dessa uppgifter skall stå under straffrättsligt tjänsteansvar och ha tystnadsplikt.

Postföretagen skall vara skyldiga att omedelbart skicka postförsändelser som de inte har kunnat tillställa mottagaren till Kommunikationsverket. I den föreslagna lagen regleras öppnandet av försändelser vid Kommunikationsverket.

Kommunikationsverket får öppna ett slutet brev endast om det är nödvändigt för att utreda mottagaren eller avsändaren eller om brevet kan orsaka fara. Ett postpaket skall kunna öppnas bl.a. därför att det varken har varit möjligt att dela ut det eller att återsända det. På ett öppnat paket eller på en bilaga skall göras anteckningar så som närmare anges i lagen.

Till lagen om posttjänster skall också enligt förslaget fogas bestämmelser om hanteringen av försändelser vid Kommunikationsverket. Försändelserna skall förvaras sex månader räknat från dagen då de öppnades, varefter de kan säljas eller förstöras. Det skall bl.a. vara möjligt att utan förvaringstid förstöra förskämda försändelser och försändelser som kan orsaka fara. Lagen skall också innehålla

bestämmelser om i vilka fall ett postföretag kan förstöra en försändelse.

Genom den föreslagna lagen överförs uppgifter i anslutning till säkerställandet av postgången till myndigheterna, vilket riksdagen har förutsatt i sitt svar gällande posttjänsterna. Uppgiften skall skötas av Kommunikationsverket, som också skall ha rätt att öppna försändelser. Målet är att utredningsverksamheten skall bibehållas på samma nivå som den har varit på när Posten Finland Ab skötte den.

Riksdagen förutsatte i sitt uttalande att regeringen bereder en proposition om inrättandet vid Teleförvaltningscentralen av en enhet för säkerställande av postgången. I propositionen föreslås dock att uppgifterna överförs till Kommunikationsverket utan att det inrättas en särskild enhet. Om Kommunikationsverkets organisation skall enligt förslaget inte bestämmas i lag, eftersom det inte heller i övrigt finns några bestämmelser om centralens organisation på lagnivå. Enligt statsrådets förordning om teleförvaltningen (478/2000) bestämmer generaldirektören om

Teleförvaltningscentralens organisation. Kommunikationsverkets uppgift skall uttryckligen vara att genom att öppna försändelser försöka utreda en postförsändelses mottagare eller avsändare. Däremot skall det fortfarande vara postföretagets uppgift att leta efter uppgifter i adressregister. Därför skall en försändelse sändas sluten tillbaka till postföretaget från Kommunikationsverket tillsammans med de uppgifter som har påträffats när försändelsen öppnades. Postföretaget skall vidarebefordra försändelsen till mottagaren eller avsändaren. En sådan arbetsfördelning är ändamålsenligast både ur Kommunikationsverkets och Posten Finland Ab:s synvinkel. På detta sätt tryggas också skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden på bästa sätt.

Avsikten är att överföra uppgifterna i anslutning till säkerställandet av postgången till Kommunikationsverket med så små ändringar beträffande personal och utrustning som möjligt. Därför skall uppgifterna också i fortsättningen skötas i Jyväskylä, där Posten Finland Ab:s utredningsenhet för närvarande

är förlagd. En del av arbetstagarna vid Posten Finland Ab:s enhet skall övergå i Kommunikationsverkets tjänst. Arbetet skall fortsätta i de nuvarande lokalerna, där bl.a. den utrustning och de lagerutrymmen som behövs redan finns.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Den föreslagna lagen kommer att öka Kommunikationsverkets utgifter, eftersom nya uppgifter kommer att överföras till centralen och skötseln av uppgifterna kräver bl.a. ny personal. Å andra sidan minskar förslaget Posten Finland Ab:s kostnader när en del av de uppgifter som utförs vid dess utredningsenhet överförs till en myndighet. De kostnader som de nya uppgifterna medför skall enligt förslaget beaktas när den tillsynsavgift som tas ut hos postföretagen – för närvarande Posten Finland Ab – fastställs.

Överföringen av uppgifterna i anslutning till säkerställandet av postgången uppskattas medföra 1,7 miljoner mark i kostnader på årsnivå. Den största delen av kostnaderna kommer att bestå av lönekostnaderna för den nya personalen. Avsikten är också att Kommunikationsverket löser in nödvändig inredning och utrustning av Posten Finland Ab. Dessutom skall hyra betalas till Posten Finland Ab.

I statens budget beaktas Kommunikationsverkets inkomster och utgifter under det nettobudgerade inkomstmomentet 12.31.70. Ökningen av kostnaderna för Kommunikationsverket uppskattas inte medföra stora förändringar i statsbudgeten, eftersom också Kommunikationsverkets inkomster ökar när de nya kostnaderna beaktas i den tillsynsavgift som tas ut hos postföretagen därför att centralen är ett nettobudgerat ämbetsverk. Förhållandet mellan Kommunikationsverkets inkomster och utgifter kommer därför enligt uppskattning inte att förändras.

Eftersom postverksamheten är öppen för konkurrens, är det möjligt att

Kommunikationsverket i framtiden också kommer att hantera andra än Posten Finland Ab:s försändelser med ofullständig adress. Antalet sådana försändelser uppskattas dock inte komma att öka i någon mera betydande utsträckning under den närmaste framtiden, varför några större merkostnader inte är att vänta.

3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Det föreslås att uppgifterna i anslutning till säkerställandet av postgången överförs till Kommunikationsverket. Däremot är avsikten inte att utfärda regler för hur uppgifterna skall ordnas inom centralen. Verkningarna i fråga om organisation kommer i vilket fall som helst att stanna inom Kommunikationsverket. Avsikten är att uppgifterna skall utföras i Jyväskylä i samma lokaler som Posten Finland Ab för närvarande verkar.

Den föreslagna omorganiseringen uppskattas öka Kommunikationsverkets personalbehov med ca fyra eller fem personer, utöver förmannen. Uppskattningen baserar sig på diskussioner med Kommunikationsverket och Posten Finland Ab. Avsikten är att genomföra omorganiseringen så, att en del av personalen vid Posten Finland Ab:s utredningsenhet övergår i Kommunikationsverkets tjänst. Kommunikationsverket och Posten Finland Ab skall sköta de nödvändiga arrangemangen. Enligt Posten Finland Ab finns det personer vid utredningsenheten i Jyväskylä som är intresserade av att övergå till motsvarande uppgifter vid Kommunikationsverket. I samband med överföringen av personal är det meningen att säkerställa att personalens lönenivå, nuvarande rätt till semester och andra motsvarande förmåner bibehålls.

Den föreslagna modellen kommer att ha regionala verkningar i och med att en del av Kommunikationsverkets personal kommer att arbeta vid en ny verksamhetsenhet i Jyväskylä. För närvarande arbetar en liten del av Kommunikationsverkets personal vid radiokontrollstationerna i olika delar av

landet.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid kommunikationsministeriet. Beredningen har skett i nära samarbete med Kommunikationsverket och Posten Finland Ab. Diskussioner har vid ett flertal tillfällen förts även med justitieministeriet.

Utlåtanden om propositionen har begärts av justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet,

Befolkningsregistercentralen, Teleförvaltningscentralen, Konsumentverket, Finlands Konsumentförbund rf, Konkurrentverket, Dataombudsmannens byrå, Centralhandelskammaren, Finlands Kommunförbund, Förbundet för direktmarknadsföring i Finland rf, Centralförbundet för Telekommunikation och informationsteknik, FiCom rf, Aikakauslehtien Liitto ry, Tidningarnas Förbund rf, Postfunktionärsförbundet PVL rf, Postiliitto ry, Posten Finland Ab, Suomen Suoramainonta Oy, Sanoma WSOY Abp, Leijonajakelu Oy, Alma Media Abp, Savon

Mediat Oy, Yhtyneet Kuvalehdet Oy, Valitut Palat-Readers' Digest Oy Ab, TS-Yhtymä Oy, A-lehdet Oy, Edita Oy Ab och Postmediat Oy. Utlåtandena har beaktats i mån av möjlighet.

5. Andra faktorer som inverkar på propositionen

Den nu föreslagna lagen hänför sig till statsbudgeten. Överföringen av uppgifterna i anslutning till säkerställandet av postgången till Kommunikationsverket inverkar både på Kommunikationsverkets inkomster och utgifter. Förändringen kommer dock antagligen inte att förändra förhållandet mellan inkomster och utgifter under det nettobudgeterade momentet för Kommunikationsverket.

Propositionen ansluter sig inte till EU:s regelverk. Europarlamentets och rådets direktiv 97/67/EG om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna innehåller inga bestämmelser om öppnandet av brev eller hantering av obeställbara försändelser.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

18 §. *Utredning av mottagaren.* Enligt förslaget skall 1 mom. ändras så att postföretagets skyldighet att förvara en försändelse i sex månader skall ersättas med en skyldighet att överföra försändelsen till Kommunikationsverket. Postföretaget skall omedelbart vidarebefordra försändelsen att hanteras av Kommunikationsverket, när det har visat sig att en försändelse varken kan vidarebefordras till mottagaren eller återsändas till avsändaren.

Bestämmelsen om postpaket vars innehåll har förskämts skall enligt förslaget ändras så, att den gäller postförsändelser i allmänhet. Postföretaget skall alltså kunna förstöra också brevörsändelser med förskämt innehåll. T.ex. innehållet i stora brevörsändelser kan bli förskämt på samma sätt som innehållet i postpaket. Ändringen föreslås för att postföretagen inte skall vara skyldiga att sända brev med förskämt innehåll till Kommunikationsverket för att förstöras.

Vidare föreslås att bestämmelsen ändras så, att rätten att förstöra en försändelse skall gälla innehåll som sannolikt är förskämt. Tillägget "sannolikt" är ett kriterium som kan vara till hjälp i olika situationer. Enligt 17 § lagen om posttjänster kan ett postföretag ta reda på ett postpakets skick genom att öppna det, om försändelsen är skadad och det är nödvändigt att öppna den för att skydda innehållet eller konstatera dess skick. Om ett postföretag alltså misstänker att innehållet i ett paket sannolikt är förskämt, skall företaget först utnyttja sin rätt att öppna paketet och konstatera dess skick. När ett postpaket öppnas kan innehållet vara ett oidentifierbart ämne eller föremål. Därför är det inte rimligt att det skall vara postföretagets skyldighet att utreda vad

innehållet består av. Ett postföretag kan förstöra en sådan försändelse ifall det är sannolikt att innehållet är förskämt, dvs. det är möjligt att med hjälp av yttre egenskaper – t.ex. lukt – konstatera att försändelsen sannolikt är förskämd.

Ett företag kan inte öppna ett brev som misstänks vara förskämt. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall ett postföretag få förstöra också en sådan brevörsändelse som på grund av yttre egenskaper kan bedömas vara förskämd utan att detta kan konstateras säkert med mindre försändelsen öppnas. Detta innebär att man inte i onödan behöver skicka förskämda brev till Kommunikationsverket. Med hjälp av rätten att förstöra kan man också undvika eventuell fara för hälsa eller andra olägenheter, som kan uppkomma om försändelsen förskäms ytterligare.

Det är inte ändamålsenligt att sända sådana öppna försändelser till Kommunikationsverket som det är uppenbart att det inte går att få några nya sådana uppgifter om som kan klarlägga mottagaren eller avsändaren. Av den anledningen föreslås att till 1 mom. fogas en mening enligt vilken postföretaget inte är skyldigt att sända en sådan försändelse till Kommunikationsverket. Sådana öppna försändelser som avses i bestämmelsen är t.ex. oslutna brev och kort. Bestämmelsen är tillämplig i situationer där man på grundval av försändelsens kvalitet eller yttre kan anse det vara ganska säkert att det inte främjar utredningen av mottagaren eller avsändaren om försändelsen sänds till Kommunikationsverket. Postföretaget skall inte vara skyldigt att förvara sådana försändelser. Det kan inte anses vara rimligt att ett postföretag t.ex. skall förvara öppna postkort när det inte längre går att finna uppgifter på dem som kan vara till hjälp i

utredning av mottagaren eller avsändaren. Genom det 3 mom. som föreslås ingå i paragrafen regleras situationer där postförsändelser som inte är avsedda att vara personliga inte kan vidarebefordras till mottagaren och i vilka angående försändelsernas återsändning företaget inte har kommit överens med avsändaren. Postföretaget skall ha rätt att förstöra sådana försändelser. En försändelse skall dock returneras om postföretaget har ingått ett avtal om returnering med avsändaren. Typiska sådana försändelser som avses i momentet är bl.a. reklam, andra motsvarande trycksaker och kedjebrev. Enligt Posten Finland Ab uppgick den adresserade direktreklamposten till 320 miljoner försändelser år 2000.

Trafikutskottet konstaterade i sitt betänkande om lagen om posttjänster att t.ex. adresserad direktreklam och andra massförsändelser som inte når adressaten inte kan antas ge upphov till rättsförluster. Därför skall skyldigheten att utreda den riktiga mottagaren enligt trafikutskottet inte vara lika sträng när det gäller denna typ av försändelser.

Det är inte ändamålsenligt att försändelser av ovan avsett slag behandlas av Kommunikationsverket. Postföretaget kan inte heller förvara dem utan besvär som kan anses vara oskäligen. Denna typ av försändelser efterfrågas inte och det kan inte anses att det uppstår rättsförluster om de förstörs.

I paragrafens 2 mom. föreslås inga ändringar. 32 a §. *Kommunikationsverkets uppgifter i anslutning till säkerställandet av postgången.*

I 1 mom. bestäms om Kommunikationsverkets skyldighet att sköta uppgifter i anslutning till säkerställandet av postgången. Kommunikationsverket skall försöka utreda en postförsändelses mottagare eller avsändare i de fall då det inte på grund av ofullständiga adressuppgifter har varit möjligt att med de medel som står till buds för postföretaget ta reda på dem. Utredandet av den rätta mottagaren eller avsändaren skall också i fortsättningen i första hand vara postföretagets uppgift. Posten Finland Ab skall alltså med hjälp av sina egna adressregister fortsätta att göra sådana

adressutredningar som inte förutsätter att försändelser öppnas. Försändelser skall fortsättningsvis returneras med hjälp av de uppgifter som företagets firmamärke, frankeringsstämpeln eller PB-avtalets nummer ger.

Riksdagen förutsatte i sitt uttalande att regeringen bereder en proposition om inrättandet av enhet för säkerställande av postgången vid Kommunikationsverket. Avsikten med propositionen skall vara att överföra dessa uppgifter till Kommunikationsverket. Däremot skall det inte utfärdas bestämmelser om hur uppgifterna skall ordnas inom Kommunikationsverket. Genom lagen skall inte inrättas någon särskild enhet vid Kommunikationsverket, eftersom det inte heller i övrigt finns några bestämmelser om Kommunikationsverkets interna organisation på lagnivå. Enligt statsrådets förordning om teleförvaltningen är en överdirektör chef för Teleförvaltningscentralen och denna överdirektör bestämmer om Teleförvaltningscentralens övriga organisation.

Enligt 10 § 2 mom. grundlagen är brevhemligheten och hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelande okränkbara. För att betona detta skydd innehåller lagen om posttjänster en bestämmelse om öppnande av brev. Enligt 17 § 1 mom. har ett postföretag inte rätt att öppna ett slutet brev. Enligt postlagen, som gäller till utgången av 2001, kan ett brev öppnas om det inte annars går att lämna ut försändelsen. Ett postföretag kan enligt 17 § 2 mom. öppna ett postpaket om försändelsen är skadad eller om det är skäl att misstänka att försändelsen kan orsaka fara för hälsa eller egendom. Däremot har ett postföretag inte rätt att öppna ett paket enbart därför att det inte går utreda mottagaren eller avsändaren.

Om Kommunikationsverkets rätt att öppna brev bestäms i 2 mom. Ett slutet brev skall kunna öppnas när det är nödvändigt för att utreda mottagaren eller avsändaren. Genom denna bestämmelse betonas hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden genom att man föreskriver strängare förutsättningar för att öppna ett brev än för att öppna ett postpaket. I praktiken kan detta förekomma

t.ex. i en situation då ett öppnat paket också innehåller ett slutet brev. Kommunikationsverket skall i en sådan situation inte få öppna brevet, om det är möjligt att utreda mottagaren eller avsändaren på basis av paketets övriga innehåll. Dessutom föreslås att Kommunikationsverket skall ha rätt att öppna ett slutet brev när det misstänks orsaka fara för hälsa eller egendom. En sådan bestämmelse anses vara nödvändig, eftersom, förutom innehållet i ett paket, också innehållet i ett brev kan orsaka fara. För att konstatera om innehållet i ett brev är farligt kan det ibland vara nödvändigt att öppna brevet. Säkerheten för de personer som hanterar försändelserna kan äventyras om misstänkta försändelser måste förvaras i Kommunikationsverkets lokaler.

Bestämmelser om öppnandet av postpaket ingår i paragrafens 3 mom. Innehållet i punkt 1 och 2 är detsamma som i den 17 § lagen om posttjänster som reglerar postföretagets rätt att öppna postpaket. Kommunikationsverket skall ha rätt att öppna ett skadat postpaket och postpaket som kan orsaka fara eftersom dessa egenskaper kan visa sig först efter det att paketet har sänts till Kommunikationsverket. Punkt 3 ger centralen rätt att öppna ett paket som postföretaget inte har kunnat vidarebefordra på grund av ofullständiga adressuppgifter.

I 4 mom. ingår bestämmelser som skall säkerställa att endast personer som har bemyndigats att utföra uppgiften öppnar postförsändelser vid Kommunikationsverket. Öppnandet av försändelser är nära anslutet till rättskyddet för enskilda och man vill därför sköta uppgiften centraliserat. Därför skall enligt bestämmelsen alltid två personer delta i öppnandet. I 17 § lagen om posttjänster ingår en motsvarande bestämmelse, som gäller öppnandet av postpaket i postföretag. Att rättskyddet för enskilda bibehålls säkerställs också genom en bestämmelse om anteckningar som i Kommunikationsverket skall göras på den öppnade försändelsen. Försändelsens mottagare skall med hjälp av anteckningar bl.a. få reda på varför och med stöd av vilken bestämmelse försändelsen har öppnats. Också ett postföretag är enligt 17 § skyldigt

att på ett öppnat postpaket göra de anteckningar som bestäms av Kommunikationsverket.

Kommunikationsverket skall därtill upprätta ett protokoll över öppnandet av försändelsen. 32 b §. *Returnering av postförsändelse till postföretag.* I paragrafen föreskrivs om förfarandet när man vid Kommunikationsverket hittar uppgifter som gör det möjligt att utreda en försändelses mottagare eller avsändare. I så fall skall Kommunikationsverket returnera försändelsen till postföretaget för vidarebefordring. Försändelsen skall slutas eller paketeras in på nytt, för att meddelandets förtroliga innehåll inte skall äventyras. De uppgifter som påträffats i försändelsen skall bifogas, för att postföretaget skall kunna utföra eventuella ytterligare utredningar med hjälp av sina register eller vidarebefordra försändelsen direkt till den adress som påträffats.

I 2 mom. föreskrivs om postföretagets skyldighet att vidarebefordra försändelsen till rätt mottagare eller avsändare. Postföretaget skall tillsammans med försändelsen också sända Kommunikationsverkets anteckningar om öppnandet av försändelsen. Kommunikationsverket skall inte göra adressutredningar, eftersom postföretaget har de bästa förutsättningarna att göra dem med hjälp av sina egna register. En sådan arbetsfördelning är ändamålsenligast både ur Kommunikationsverkets och postföretagets synvinkel. Kommunikationsverkets uppgifter skulle inte utvidgas orimligt mycket och postföretaget kan sköta en uppgift, för vilken den redan har yrkeskunskaper samt färdiga, täckande register. Öppnandet av slutna försändelser och hanteringen av öppnade försändelser kommer dock att utföras enbart som myndighetsverksamhet, varför skyddet för förtroliga meddelanden kommer att vara tryggt så långt som möjligt.

Enligt 3 mom. skall postföretaget ha rätt att ta ut en avgift för ny befordran och återsändning av paket samt för försändelser som returneras i enlighet med bestämmelserna om distansförsäljning i 6 kap. konsumentskyddslagen (38/1978). Sådana försändelser som returneras av kunder och som avses i

konsumentskyddslagen kan vara både brev och paket. Övriga brev skall postföretaget enligt förslaget returnera eller vidarebefordra utan avgift. Postföretagets rätt att ta ut avgift skall också gälla sådana distansförsäljningsförsändelser, som företaget måste återsända till postförsäljningsföretaget därför att de är obeställbara.

Denna bestämmelse föreslås för att den nuvarande servicenivån inte skall försämrats. Posten Finland Ab vidarebefordrar också för närvarande brev som kräver adressutredningar utan extra ersättning. Däremot är vidarebefordran av paket till en ny adress eller returnering till avsändaren avgiftsbelagd. Postförsäljningsföretag är enligt konsumentskyddslagen skyldiga att på egen bekostnad ta tillbaka produkter som kunden återställer.

32 c §. *Förvaring och förstörande av öppnade försändelser.* Enligt förslaget skall här föreskrivas om hur Kommunikationsverket skall hantera försändelser som inte återsänds till postföretaget enligt 32 b §. I 1 mom. fastställs att myndigheten är skyldig att förvara en försändelse sex månader efter det att den har öppnats. Förvaringstiden på sex månader överensstämmer med förvaringstiden enligt den gällande postlagen och längden på förvaringstiden har visat sig vara av lämplig. Skyldigheten att förvara försändelser är motiverad, eftersom både mottagaren och avsändaren kan fråga efter försändelsen under förvaringstiden.

Om det inte har frågats efter en postförsändelse under de sex månaderna, skall Kommunikationsverket enligt 2 mom. förstöra försändelsen när förvaringstiden går ut. Försändelsen skall förstöras på ett sätt som bevarar hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden, t.ex. med en dokumentförstörare eller genom uppbränning. På så sätt får ingen utomstående kännedom om förtroliga meddelanden.

Om ett postpaket som har förvarats sex månader innehåller annat än ett meddelande som är avsett att vara personligt, skall det övriga innehållet kunna säljas enligt 2 mom. Ett skriftligt eller annat personligt

meddelande skall dock förstöras på det sätt som avses i detta moment, för skyddande av hemligheten i fråga om meddelanden som är avsedda att vara förtroliga. Kommunikationsverket skall bestämma ett lämpligt sätt att ordna försäljningen på. För närvarande kommer en liten mängd föremål på detta sätt till försäljning via Posten Finland Ab:s utredningsenhet. Värdelösa föremål skall Kommunikationsverket kunna förstöra på det sätt som den anser bäst.

I 3 mom. föreskrivs om pengar som påträffas i försändelser eller som fås in genom försäljning av föremål som påträffas i försändelserna. Pengar som påträffas i försändelser skall enligt förslaget redovisas till Kommunikationsverket. Till

Kommunikationsverket skall också de medel som försäljningen av föremål inbringar redovisas. Myndigheten kan också överlåta försäljningen till någon annan. I så fall skall kostnaderna för försäljningen dras av från försäljningsintäkterna.

I vissa fall vore det av praktiska skäl nödvändigt att förstöra försändelser utan att iaktta förvaringstiden på sex månader. Med tanke på sådana situationer och såväl i fråga om brev som paket föreslås att det föreskrivs i 4 mom. Kommunikationsverket skall enligt denna bestämmelse ha rätt att hantera alla försändelser som nämns i bestämmelsen på samma sätt, för att man inte t.ex. skall behöva förvara farliga eller förskämda försändelser. Ett brev kan på samma sätt som ett paket innehålla t.ex. dåligt förpackade vassa föremål, som kan orsaka fara för den som hanterar försändelsen.

I momentets punkt 1 föreslås en bestämmelse om att Kommunikationsverket skall ha rätt att förstöra en försändelse som sannolikt har förskämts. Ett postföretag skall ha samma rätt enligt den föreslagna ändringen av 18 § 1 mom. Denna rätt kan vara nödvändig exempelvis när en försändelse kan konstateras vara förskämd först när den kommer till Kommunikationsverket. Punkt 2 gäller försändelser som kan orsaka fara och som Kommunikationsverket av säkerhetsskäl bör få förstöra utan föregående förvaringstid.

I punkt 3 skall enligt förslaget föreskrivas om rätten att förstöra försändelser, som uppenbarligen inte är avsedda att vara

personliga. I den föreslagna 18 § 3 mom. ges postföretagen rätt att förstöra andra försändelser än sådana som sannolikt är avsedda att vara personliga, om man inte har kommit överens med avsändaren om returnering. Andra försändelser än försändelser som är avsedda att vara personliga behöver alltså inte nödvändigtvis sändas till Kommunikationsverket. Även försändelser av denna typ kan dock komma till Kommunikationsverket t.ex. därför att det inte går att bestämma av vilken typ en försändelse är innan myndigheten öppnat den. I så fall behöver Kommunikationsverket inte förvara försändelsen, utan den kan förstöras på samma grunder som de för vilka redogjorts i motiveringen till 18 § 3 mom.

Med stöd av momentets 3 punkt kan Kommunikationsverket förstöra också sådana försändelser som det av andra motsvarande orsaker är uppenbart onödigt att förvara. Denna bestämmelse skall tillämpas endast på försändelser som tydligt uppfyller kravet och vilkas förstörande inte äventyrar rättskyddet. Bestämmelsen är nödvändig för verksamheten vid Kommunikationsverket. Om myndigheten måste förvara också försändelser av denna typ i sina lokaler, kunde den praktiska verksamheten försvåras. I så fall skulle också sådana försändelser förvaras som inte är avsedda att vara förtroliga meddelanden och som därför inte behöver särskilt skydd. En sådant försändelse är t.ex. ett brev om val av representantskap för en organisation, som öppnas vid Kommunikationsverket efter att valet har genomförts. Att förstöra ett sådant brev utan att förvara det i sex månader kan inte anses kränka rättsskyddet.

32 d §. *Tjänsteansvar.* Enligt förslaget skall i paragrafen föreskrivas om straffrättsligt tjänsteansvar också för de personer som vid Kommunikationsverket sköter uppgifter i anslutning till säkerställandet av postgången, och som står i ett annat anställningsförhållande till Kommunikationsverket än ett tjänsteförhållande eller motsvarande anställningsförhållande. Bestämmelsen om tjänsteansvar föreslås därför att handhavandet av dessa uppgifter är nära anslutet till rättskyddet för enskilda. Troligen

kommer de personer vid Kommunikationsverket som arbetar med de ifrågavarande uppgifterna att vara tjänstemän, men genom paragrafen säkerställer man att det straffrättsliga tjänsteansvaret omfattar också andra personer som eventuellt utför uppgifterna. Bestämmelsen motsvarar 17 § 3 mom. lagen om posttjänster, som tillämpas på personer som är anställda hos ett postföretag.

De personer som öppnar brev omfattas av tystnadsplikt i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Därför föreslås ingen sekretessbestämmelse i anslutning till uppgifterna i anslutning till säkerställande av postgången.

32 e §. *Kommunikationsverkets kostnader.* Den nya uppgiften medför kostnader för Kommunikationsverket, för vilka redogörs under rubriken Propositionens verkningar. Kommunikationsverket är ett nettobudgeterat ämbetsverk, vars kostnader täcks med inkomster av verksamheten. Därför föreslås en bestämmelse om med vilka medel uppgifterna i anslutning till säkerställandet av postgången skall täckas.

Enligt 31 § skall kommunikationsministeriet fastställa de avgifter som skall tas ut hos postföretagen för den tillsyn Kommunikationsverket utövar och som avpassas enligt omsättningen av verksamheten på det sätt som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Enligt bestämmelsen skall avgifterna fastställas så, att de täcker kostnaderna för myndighetsverksamheten. Genom den föreslagna 32 e § preciseras att också kostnaderna för Kommunikationsverkets nya uppgifter skall beaktas när avgifterna fastställs.

38 a §. *Kommunikationsverkets rätt att överklaga.* Det föreslås att en ny paragraf fogas till lagen, enligt vilken Kommunikationsverket har rätt att hos högsta förvaltningsdomstolen överklaga sådana avgöranden av en förvaltningsdomstol genom vilka Kommunikationsverkets beslut har ändrats eller upphävts. Avsikten är att en motsvarande bestämmelse också skall ingå i andra sådana lagar där

Kommunikationsverket omnämns i egenskap av tillsynsmyndighet. Paragrafen hänför sig till den bestämmelse i 6 § 2 mom. förvaltningsprocesslagen (586/1996), enligt vilken en myndighet har besvärsmätt på grundval av bestämmelse i lag om besvärsmätten är nödvändig för det allmänna intresse som myndigheten skall bevaka.

13 §. *Undantag från insamlings- och utdelningstäthet.* 14 §. *Utdelningsplaner och utdelningsavtal.* 17 §. *Rätten att öppna försändelser.* 23 §. *Beslut av kommunens byggnadstillsynsmyndighet om placering av postlådor samt ersättningsskyldighet.* 24 §. *Leveransvillkor.* 27 §. *Kostnadsredovisning.* 28 §. *Samarbetsplikt.* 30 §. *Allmän styrning, utveckling och tillsyn.* 31 §. *Tillsynsavgifter.* 32 §. *Rätt till information.* 33 §. *Tvångsmedel.* 37 §. *Avgörande av tvister.* 38 §. *Ändringssökande.* 39 §. *Handräckning.* 42 §. *Frimärksutgivning och användning av portomärken.* Det föreslås att Teleförvaltningscentralens namn ersätts med Kommunikationsverket i alla de paragrafer där Teleförvaltningscentralen nämns. I regeringens proposition med förslag till lag om kommunikationsförvaltning (RP 52/2001 rd) föreslås att Teleförvaltningscentralens namn ändras till Kommunikationsverket. Riksdagen har godkänt lagförslaget den 5 juni 2001.

2. Ikraftträdande

Lagen om posttjänster träder i kraft vid ingången av 2002. Föreliggande lag föreslås träda i kraft samtidigt för att det inte skall uppstå någon paus i säkerställandet av postgången. Posten Finland Ab kan inte längre öppna försändelser för att utreda mottagaren eller avsändaren när lagen om posttjänster gäller. Kommunikationsverket kan för sin del inte inleda den aktuella verksamheten innan den nu föreslagna lagen träder i kraft.

Om utredningen av adresser avbryts, hopar sig de försändelser som borde öppnas fram till det att Kommunikationsverket kan inleda verksamheten. Detta skulle fördröja postgången och vara i strid med riksdagens vilja. En anhopning av försändelser skulle också medföra förvaringsproblem vid Posten

Finland Ab:s utredningsenhet, vars lokaler inte har planerats för mängder som är betydligt större än för närvarande. Vidare skulle ett avbrott i verksamheten orsaka olägenheter för personalen vid Posten Finland Ab:s utredningsenhet i Jyväskylä. Eftersom arbetet vid enheten skulle minska betydligt, kan en paus på en eller två månader medföra att det tillfälligt skulle finnas för många anställda vid enheten.

Av ovan nämnda skäl föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2002.

3. Lagstiftningsordning

Genom den nu föreslagna lagen bestäms om Kommunikationsverkets rätt att öppna slutna brev. Förfarandet ändrar i sak innehållet i 10 § 2 mom. grundlagen, där det föreskrivs om hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden. I motiveringen till bestämmelsen konstateras att hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden t.ex. skyddar brev och andra slutna meddelanden mot öppnande och förstörande.

I 10 § 3 mom. grundlagen finns en uttömmande uppräkningslista av de grunder enligt vilka det genom lag kan bestämmas om nödvändiga begränsningar i meddelandehemligheten. Enligt bestämmelsen kan genom lag bestämmas om sådana begränsningar i meddelandehemligheten som är nödvändiga vid utredning av brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet eller hemfriden, vid rättegång och säkerhetskontroll samt under frihetsberövande. Den föreslagna lagen kan inte anses överensstämma med dessa grunder för begränsning.

Genom den föreslagna lagen bestäms således om de avgränsade undantag från grundlagen som avses i 73 § grundlagen. I detta fall är det inte möjligt att tidsmässigt avgränsa undantaget. Avsikten är att i sak avgränsa undantaget så noggrant som det är praktiskt möjligt.

Beredningen av propositionen inleddes därför att riksdagen i sitt svar gällande lagen om posttjänster våren 2001 förutsatte att regeringen i brådskande ordning skulle

bereda en proposition om inrättande av en postsäkringsenhet vid Teleförvaltningscentralen. Riksdagen ansåg säkerställandet av postgången vara så viktigt att Teleförvaltningscentralen därför också borde ges rätt att öppna slutna brev. Rätten att öppna slutna brev skulle ges till en myndighet, vilket dock inte gör förslaget grundlagsenligt.

Vid diskussionerna om lagen om posttjänster i riksdagen behandlades också lagstiftningsordningen för det fall att lagstiftningen skulle genomföras i enlighet

med uttalandet. I diskussionerna konstaterades att behandlingen troligen måste ske i grundlagsordning. Det allmänna intresset ansågs vara så stort att det bedömdes som sannolikt att lagen godkänns, även om det krävs majoritet inom ramen för kvalificerad lagstiftningsordning.

Förslaget till ändring av lagen om posttjänster skall på ovan nämnda grunder behandlas i den ordning som anges i 73 § grundlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om posttjänster

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 73 § grundlagen anger, ändras i lagen den 6 april 2001 om posttjänster (313/2001) 13 § 2 mom., 14 § 2 mom., 17 § 3 mom., 18 §, 23 § 1 mom., 24 § 4 mom., 27 § 3 mom., 28 § 3 mom., 30 § 2 mom., 31 och 32 §, 33 § 1 och 2 mom., 37 – 39 § och 42 § 2 mom. samt fogas till lagen ett nytt 5 a kap. och en ny 38 a § som följer:

13 §

Undantag från insamlings- och utdelningstäthet

Postföretagen skall varje år tillstålla Kommunikationsverket en utredning om antalet hushåll som avses i 1 mom. Begränsningen kan i hela landet omfatta högst 300 hushåll. Kommunikationsverket skall vid behov avgöra vilka hushåll som omfattas av det undantag som gjorts från insamlings- och utdelningstätheten.

14 §

Utdelningsplaner och utdelningsavtal

Kommunikationsverket meddelar vid behov mera detaljerade allmänna anvisningar om placeringen av anordningar och mindre konstruktioner för mottagning och utdelning av brev försändelser.

17 §

Rätten att öppna försändelser

Ett postpaket får, i närvaro av en annan person, öppnas av en person som Kommunikationsverket har bemyndigat för denna uppgift. Innehållet i ett öppnat postpaket får inte granskas mera än vad som är nödvändigt med beaktande av orsaken till att det öppnas. På ett öppnat postpaket skall göras anteckningar som bestäms av Kommunikationsverket. Om öppnandet skall sättas upp ett protokoll som skall undertecknas av dem som har deltagit i öppnandet och tillställas Kommunikationsverket. På en person som är anställd hos ett postföretag tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar då han eller hon utför uppgifter som nämns i denna paragraf.

18 §

Utredning av mottagaren

Ett postföretag skall försöka reda ut vem som

är den rätta mottagaren av en försändelse som sannolikt är avsedd att vara personlig. Om det trots försök inte går att få reda på mottagaren, skall försändelsen returneras till avsändaren. Om det inte går att få reda på någondera, skall postföretaget omedelbart sända försändelsen till Kommunikationsverket för behandling. En postförsändelse vars innehåll sannolikt är förskämt får dock förstöras. Ett postföretag är dock inte skyldigt att sända sådana öppna försändelser till Kommunikationsverket som det uppenbarligen inte går att hitta uppgifter på som främjar utredandet av avsändaren eller mottagaren.

En försändelse som mottagaren inte har velat ta emot returneras till avsändaren.

Ett postföretag får förstöra andra postförsändelser än sådana som sannolikt är avsedda att vara personliga, när de inte kan vidarebefordras till mottagaren eller denna inte har velat ta emot dem och när postföretaget inte har kommit överens med avsändaren om returnering av försändelserna.

23 §

Beslut av kommunens byggnadstillsynsmyndighet om placering av postlådor samt ersättningskyldighet

Om parterna inte kommer överens om hur postlådorna skall placeras, bestämmer kommunens byggnadstillsynsmyndighet detta med beaktande av hur platsen i fråga används i övrigt och vilka krav en ändamålsenlig postverksamhet ställer. I avgörandet skall kommunens byggnadstillsynsmyndighet också beakta de allmänna anvisningar som Kommunikationsverket har meddelat med stöd av 14 §.

24 §

Leveransvillkor

Innan ett postföretag tar i bruk de leveransvillkor som är avsedda för hushållen,

skall de tillställas Kommunikationsverket för godkännande. Kommunikationsverket avgör saken efter att ha mottagit konsumentombudsmannens tillstyrkande ställningstagande. Kunderna skall informeras om nya leveransvillkor minst en månad innan de träder i kraft.

27 §

Kostnadsredovisning

Den som tillhandahåller samhällsomfattande posttjänster skall tillställa Kommunikationsverket beskrivningar av redovisningssystemen.

28 §

Samarbetsplikt

Avtalsvillkoren mellan postföretagen skall vara opartiska och rimliga. Ett avtal skall innehålla överlåtelsevillkoren och grunderna för prissättningen. I avtalet skall de kvalitetskrav som föreskrivs i denna lag iakttas. Postföretaget skall sända avtalet till Kommunikationsverket som anses ha godkänt avtalet, om den inte har meddelat något annat inom en månad efter mottagandet av avtalet. Om Kommunikationsverket anser att avtalet inte uppfyller de krav som ställs i detta moment eller på något annat ställe i lagen, kan Kommunikationsverket sätta ut en rimlig tid inom vilken avtalat skall ändras.

5 kap.

Styrning av och tillsyn över postverksamheten

30 §

Allmän styrning, utveckling och tillsyn

Kommunikationsverket skall utöva tillsyn över att denna lag och de bestämmelser och

föreskrifter som har utfärdats med stöd av den iakttas. Kommunikationsverket skall varje år publicera en berättelse över hur de kvalitetsnormer som anges i 5 § har iakttagits.

31 §

Tillsynsavgifter

De avgifter som skall tas ut av postföretagen för den tillsyn Kommunikationsverket utövar och som avpassas enligt omsättningen av den verksamhet som avses i denna lag fastställs av kommunikationsministeriet enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Avgifterna skall fastställas så att de täcker kostnaderna för myndighetsverksamheten.

32 §

Rätt till information

Kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket har utan hinder av vad som någon annanstans bestäms om sekretess rätt att av postföretagen för skötseln av de uppgifter som avses i denna lag få behövlig information om postföretagens ekonomi och deras verksamhet enligt denna lag.

5 a kap.

Uppgifter i anslutning till säkerställandet av postgången

32 a §

Kommunikationsverkets uppgifter i anslutning till säkerställandet av postgången

Säkerställandet av postgången hör till Kommunikationsverkets uppgifter. Kommunikationsverket skall försöka reda ut mottagaren eller avsändaren till en postförsändelse som ett postföretag har sänt

till centralen i överensstämmelse med 18 § 1 mom.

Kommunikationsverket har i anslutning till sin uppgift att säkerställa postgången rätt att öppna ett slutet brev, om

1) det är nödvändigt för att reda ut mottagaren eller avsändaren, eller
2) det finns skäl att misstänka att försändelsen kan orsaka fara för hälsa eller egendom.

Kommunikationsverket har i anslutning till sin uppgift att säkerställa postgången rätt att öppna ett postpaket om

1) försändelsen är skadad och det är nödvändigt att öppna den för att skydda innehållet eller konstatera dess skick,
2) det finns skäl att misstänka att försändelsen kan orsaka fara för hälsa eller egendom, eller

3) det är fråga om en försändelse som postföretaget varken har kunnat vidarebefordra till mottagaren eller returnera till avsändaren.

Vid Kommunikationsverket får den som sköter uppgifter i anslutning till säkerställandet av postgången öppna en postförsändelse endast i närvaro av en annan person. Innehållet i en öppnad postförsändelse får inte granskas mera än vad som är nödvändigt med beaktande av orsaken till att den öppnas. På en öppnad försändelses omslag eller i en särskild bilaga som följer med försändelsen skall antecknas orsaken till att försändelsen har öppnats, tid och plats för öppnandet samt den bestämmelse som öppnandet grundat sig på. Anteckningen skall undertecknas av dem som verkställt öppnandet. Om öppnandet skall sättas upp ett protokoll som avses i 17 §.

32 b §

Returnering av försändelse till postföretag

Om en öppnad försändelse innehåller uppgifter som gör det möjligt att vidarebefordra den, skall Kommunikationsverket returnera försändelsen jämte anteckningarna om öppnandet till postföretaget. För säkerställande av förtroligheten skall försändelsen returneras sluten. Till postföretaget skall också sändas i

försändelsen påträffade adressuppgifter eller andra sådana uppgifter med vilkas hjälp försändelsen kan vidarebefordras.

Postföretaget skall vidarebefordra den av Kommunikationsverket returnerade försändelsen jämte anteckningar om öppnandet, om det går att reda ut mottagaren eller avsändaren på basis av uppgifterna i försändelsen.

Postföretaget kan ta ut en avgift för ny befordran och återställande av paket samt för försändelser som skall återställas enligt bestämmelserna om distansförsäljning i 6 kap. konsumentskyddslagen (38/1978).

32 c §

Förvaring och förstörande av öppnade försändelser

Om det inte i en öppnad postförsändelse finns uppgifter som gör det möjligt att vidarebefordra försändelsen, skall Kommunikationsverket förvara försändelsen i sex månader. Förvaringstiden räknas från den dag då försändelsen öppnades.

Om en i 18 § avsedda försändelses mottagare eller avsändare inte har kunnat redas ut inom förvaringstiden på sex månader, skall försändelsen förstöras på lämpligt sätt och så att förtroligheten skyddas. Om försändelsen innehåller annat än ett meddelande som är avsett att vara personligt, kan det övriga innehållet säljas på lämpligt sätt.

Medel som influiter vid försäljning av innehållet i en försändelse skall redovisas till Kommunikationsverket minskade med kostnaderna för försäljningen. Också pengar som finns i en försändelse skall redovisas till Kommunikationsverket.

En försändelse får förstöras utan iakttagande av den i 1 mom. nämnda tiden, om det är fråga om

- 1) en försändelse vars innehåll sannolikt har förskämts,
- 2) en försändelse vars innehåll kan orsaka fara för hälsa eller egendom, eller
- 3) en försändelse som uppenbarligen inte är avsedd att vara personlig eller som det av något annat motsvarande skäl är uppenbart onödigt att förvara.

32 d §

Tjänsteansvar

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar skall också tillämpas på en person som står i ett annat anställningsförhållande än tjänsteförhållande eller motsvarande anställningsförhållande till Kommunikationsverket då han eller hon utför uppgifter i anslutning till säkerställandet av postgången.

32 e §

Kommunikationsverkets kostnader

När den i 31 § avsedda tillsynsavgift som skall tas ut hos postföretagen fastställs skall också de kostnader som uppgifterna i anslutning till säkerställandet av postgången orsakar Kommunikationsverket beaktas.

6 kap.

Tvångsmedel, påföljder och ändringssökande

33 §

Tvångsmedel

Om ett postföretag bryter mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den, kan Kommunikationsverket ålägga postföretaget att rätta sitt fel eller sin försummelse.

Kommunikationsverket kan för att förstärka ett beslut som avses i 1 mom. förelägga vite eller hot om att verksamheten helt eller delvis avbryts eller att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad så som bestäms i viteslagen (1113/1990).

37 §

Avgörande av tvister

Den som är missnöjd med ett postföretags utdelningsplan som utarbetats med stöd av 14

§ eller med postutdelningen, kan föra ärendet till Kommunikationsverket för avgörande. Begäran om avgörande skall lämnas in till Kommunikationsverket inom sextio dagar efter att kännedom om omständigheten i fråga erhållits. Den som önskar få avgörande av Kommunikationsverket i fråga om en omständighet som gäller honom eller henne själv skall ges information om hur begäran om avgörande görs.

Kommunikationsverkets beslutanderätt omfattar dock inte frågor som gäller avtalsrelationerna mellan postföretag och kunder eller ersättningsansvaret.

38 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som statsrådet, kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket och kommunens byggnadstillsynsmyndighet fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Statsrådet, kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket kan i sina beslut bestämma att beslutet skall följas innan det har vunnit laga kraft. Förvaltningsdomstolen kan dock förbjuda verkställigheten av beslutet tills saken har avgjorts.

38 a §

Kommunikationsverkets rätt att överklaga

Kommunikationsverket har rätt att hos högsta förvaltningsdomstolen anföra besvär

över beslut av en förvaltningsdomstol om förvaltningsdomstolen har upphävt Kommunikationsverkets beslut eller ändrat det.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

39 §

Handräckning

Kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket har rätt att få handräckning av polisen, tullmyndigheterna och gränsbevakningsväsendet vid verkställandet av denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

42 §

Frimärksutgivning och användning av portomärken

Kommunikationsverket kan vid behov meddela föreskrifter om formen för, placering på brev försändelse och annan användning av portomärken som motsvarar frimärken.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag tillämpas också på sådana i 18 § avsedda försändelser och försändelser enligt 9 § postlagen (907/1993) som har lämnats in för befordran till ett postföretag före denna lags ikraftträdande.

Helsingfors den 14 juni 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Kommunikationsminister *Olli-Pekka Heinonen*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av lagen om posttjänster

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 73 § grundlagen anger, *ändras* i lagen den 6 april 2001 om posttjänster (313/2001) 13 § 2 mom., 14 § 2 mom., 17 § 3 mom., 18 §, 23 § 1 mom., 24 § 4 mom., 27 § 3 mom., 28 § 3 mom., 30 § 2 mom., 31 och 32 §, 33 § 1 och 2 mom., 37 – 39 § och 42 § 2 mom. samt fogas till lagen ett nytt 5 a kap. och en ny 38 a § som följer:

Gällande lydelse¹

13 §

*Undantag från insamlings- och
utdelningstäthet*

Postföretagen skall varje år tillställa Teleförvaltningscentralen en utredning om antalet hushåll som avses i 1 mom. Begränsningen kan i hela landet omfatta högst 300 hushåll. Teleförvaltningscentralen skall vid behov avgöra vilka hushåll som omfattas av det undantag som gjorts från insamlings- och utdelningstätheten.

Föreslagen lydelse

13 §

*Undantag från insamlings- och
utdelningstäthet*

Postföretagen skall varje år tillställa *Kommunikationsverket* en utredning om antalet hushåll som avses i 1 mom. Begränsningen kan i hela landet omfatta högst 300 hushåll. *Kommunikationsverket* skall vid behov avgöra vilka hushåll som omfattas av det undantag som gjorts från insamlings- och utdelningstätheten.

---

¹ stadfäst, träder i kraft den 1 januari 2002

Gällande lydelse

14 §

Utdelningsplaner och utdelningsavtal

Teleförvaltningscentralen meddelar vid behov mera detaljerade allmänna anvisningar om placeringen av anordningar och mindre konstruktioner för mottagning och utdelning av brevårsändelser.
-----

17 §

Rätten att öppna försändelser

Ett postpaket får, i närvaro av en annan person, öppnas av en person som Teleförvaltningscentralen har bemyndigat för denna uppgift. Innehållet i ett öppnat postpaket får inte granskas mera än vad som är nödvändigt med beaktande av orsaken till att det öppnas. På ett öppnat postpaket skall göras anteckningar som bestäms av Teleförvaltningscentralen. Om öppnandet skall sättas upp ett protokoll som skall undertecknas av dem som har deltagit i öppnandet och tillställas Teleförvaltningscentralen. På en person som är anställd hos ett postföretag tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar då han eller hon utför uppgifter som nämns i denna paragraf.
-----

18 §

Utredning av mottagaren

Ett postföretag skall försöka reda ut vem som är den rätta mottagaren av en försändelse som sannolikt är avsedd att vara personlig. Om det trots försök inte går att få reda på mottagaren, skall försändelsen returneras till avsändaren. Om det inte går att få reda på någondera, skall postföretaget förvara försändelsen. Ett postpaket vars innehåll har förskämts får dock förstöras. En försändelse som mottagaren inte har

Föreslagen lydelse

14 §

Utdelningsplaner och utdelningsavtal

Kommunikationsverket meddelar vid behov mera detaljerade allmänna anvisningar om placeringen av anordningar och mindre konstruktioner för mottagning och utdelning av brevårsändelser.
-----

17 §

Rätten att öppna försändelser

Ett postpaket får, i närvaro av en annan person, öppnas av en person som *Kommunikationsverket* har bemyndigat för denna uppgift. Innehållet i ett öppnat postpaket får inte granskas mera än vad som är nödvändigt med beaktande av orsaken till att det öppnas. På ett öppnat postpaket skall göras anteckningar som bestäms av *Kommunikationsverket*. Om öppnandet skall sättas upp ett protokoll som skall undertecknas av dem som har deltagit i öppnandet och tillställas *Kommunikationsverket*. På en person som är anställd hos ett postföretag tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar då han eller hon utför uppgifter som nämns i denna paragraf.
-----

18 §

Utredning av mottagaren

Ett postföretag skall försöka reda ut vem som är den rätta mottagaren av en försändelse som sannolikt är avsedd att vara personlig. Om det trots försök inte går att få reda på mottagaren, skall försändelsen returneras till avsändaren. Om det inte går att få reda på någondera, skall postföretaget *omedelbart sända försändelsen till Kommunikationsverket för behandling*. En postförsändelse vars innehåll sannolikt är

velat ta emot returneras till avsändaren.

förskämt får dock förstöras. *Ett postföretag är dock inte skyldigt att sända sådana öppna försändelser till Kommunikationsverket som det uppenbarligen inte går att hitta uppgifter på som främjar utredandet av avsändaren eller mottagaren.*

En försändelse som mottagaren inte har velat ta emot returneras till avsändaren.

Ett postföretag får förstöra andra postförsändelser än sådana som sannolikt är avsedda att vara personliga, när de inte kan vidarebefordras till mottagaren eller denna inte har velat ta emot dem och när postföretaget inte har kommits överens med avsändaren om returnering av försändelserna.

23 §

Beslut av kommunens byggnadstillsynsmyndighet om placering av postlådor samt ersättningskyldighet

Om parterna inte kommer överens om hur postlådorna skall placeras, bestämmer kommunens byggnadstillsynsmyndighet detta med beaktande av hur platsen i fråga används i övrigt och vilka krav en ändamålsenlig postverksamhet ställer. I avgörandet skall kommunens byggnadstillsynsmyndighet också beakta de allmänna anvisningar som Teleförvaltningscentralen har meddelat med stöd av 14 §.

23 §

Beslut av kommunens byggnadstillsynsmyndighet om placering av postlådor samt ersättningskyldighet

Om parterna inte kommer överens om hur postlådorna skall placeras, bestämmer kommunens byggnadstillsynsmyndighet detta med beaktande av hur platsen i fråga används i övrigt och vilka krav en ändamålsenlig postverksamhet ställer. I avgörandet skall kommunens byggnadstillsynsmyndighet också beakta de allmänna anvisningar som *Kommunikationsverket* har meddelat med stöd av 14 §.

24 §

Leveransvillkor

Innan ett postföretag tar i bruk de leveransvillkor som är avsedda för hushållen, skall de tillställas Teleförvaltningscentralen för godkännande. Teleförvaltningscentralen avgör saken efter att ha mottagit konsumentombudsmannens tillstyrkande ställningstagande. Kunderna skall informeras om nya leveransvillkor minst en månad innan de träder i kraft.

24 §

Leveransvillkor

Innan ett postföretag tar i bruk de leveransvillkor som är avsedda för hushållen, skall de tillställas *Kommunikationsverket* för godkännande. *Kommunikationsverket* avgör saken efter att ha mottagit konsumentombudsmannens tillstyrkande ställningstagande. Kunderna skall informeras om nya leveransvillkor minst en månad innan de träder i kraft.

27 §

Kostnadsredovisning

Den som tillhandahåller samhällsomfattande posttjänster skall tillställa Teleförvaltningscentralen beskrivningar av redovisningssystemen.

28 §

Samarbetsplikt

Avtalsvillkoren mellan postföretagen skall vara opartiska och rimliga. Ett avtal skall innehålla överlåtelsevillkoren och grunderna för prissättningen. I avtalet skall de kvalitetskrav som föreskrivs i denna lag iakttas. Postföretaget skall sända avtalet till Teleförvaltningscentralen som anses ha godkänt avtalet, om den inte har meddelat något annat inom en månad efter mottagandet av avtalet. Om Teleförvaltningscentralen anser att avtalet inte uppfyller de krav som ställs i detta moment eller på något annat ställe i lagen, kan Teleförvaltningscentralen sätta ut en rimlig tid inom vilken avtalet skall ändras.

5 kap.

Styrning av och tillsyn över postverksamheten

30 §

Allmän styrning, utveckling och tillsyn

Teleförvaltningscentralen skall utöva tillsyn över att denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den iakttas. Teleförvaltningscentralen skall varje år publicera en berättelse över hur de kvalitetsnormer som anges i 5 § har iakttagits.

27 §

Kostnadsredovisning

Den som tillhandahåller samhällsomfattande posttjänster skall tillställa *Kommunikationsverket* beskrivningar av redovisningssystemen.

28 §

Samarbetsplikt

Avtalsvillkoren mellan postföretagen skall vara opartiska och rimliga. Ett avtal skall innehålla överlåtelsevillkoren och grunderna för prissättningen. I avtalet skall de kvalitetskrav som föreskrivs i denna lag iakttas. Postföretaget skall sända avtalet till *Kommunikationsverket* som anses ha godkänt avtalet, om den inte har meddelat något annat inom en månad efter mottagandet av avtalet. Om *Kommunikationsverket* anser att avtalet inte uppfyller de krav som ställs i detta moment eller på något annat ställe i lagen, kan *Kommunikationsverket* sätta ut en rimlig tid inom vilken avtalet skall ändras.

5 kap.

Styrning av och tillsyn över postverksamheten

30 §

Allmän styrning, utveckling och tillsyn

Kommunikationsverket skall utöva tillsyn över att denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den iakttas. *Kommunikationsverket* skall varje år publicera en berättelse över hur de kvalitetsnormer som anges i 5 § har iakttagits.

31 §

Tillsynsavgifter

De avgifter som skall tas ut av postföretagen för den tillsyn Teleförvaltningscentralen utövar och som avpassas enligt omsättningen av den verksamhet som avses i denna lag fastställs av kommunikationsministeriet enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Avgifterna skall fastställas så att de täcker kostnaderna för myndighetsverksamheten.

32 §

Rätt till information

Kommunikationsministeriet och Teleförvaltningscentralen har utan hinder av vad som någon annanstans bestäms om sekretess rätt att av postföretagen för skötseln av de uppgifter som avses i denna lag få behövlig information om postföretagens ekonomi och deras verksamhet enligt denna lag.

(ny)

31 §

Tillsynsavgifter

De avgifter som skall tas ut av postföretagen för den tillsyn *Kommunikationsverket* utövar och som avpassas enligt omsättningen av den verksamhet som avses i denna lag fastställs av kommunikationsministeriet enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Avgifterna skall fastställas så att de täcker kostnaderna för myndighetsverksamheten.

32 §

Rätt till information

Kommunikationsministeriet och *Kommunikationsverket* har utan hinder av vad som någon annanstans bestäms om sekretess rätt att av postföretagen för skötseln av de uppgifter som avses i denna lag få behövlig information om postföretagens ekonomi och deras verksamhet enligt denna lag.

5 a kap.

Uppgifter i anslutning till säkerställandet av postgången

32 a §

Kommunikationsverkets uppgifter i anslutning till säkerställandet av postgången

Säkerställandet av postgången hör till Kommunikationsverkets uppgifter. Kommunikationsverket skall försöka reda ut mottagaren eller avsändaren till en postförsändelse som ett postföretag har sänt till centralen i överensstämmelse med 18 § 1 mom.

Kommunikationsverket har i anslutning till sin uppgift att säkerställa postgången rätt att öppna ett slutet brev, om
1) det är nödvändigt för att reda ut mottagaren eller avsändaren, eller

2) det finns skäl att misstänka att försändelsen kan orsaka fara för hälsa eller egendom.

Kommunikationsverket har i anslutning till sin uppgift att säkerställa postgången rätt att öppna ett postpaket om

1) försändelsen är skadad och det är nödvändigt att öppna den för att skydda innehållet eller konstatera dess skick,

2) det finns skäl att misstänka att försändelsen kan orsaka fara för hälsa eller egendom, eller

3) det är fråga om en försändelse som postföretaget varken har kunnat vidarebefordra till mottagaren eller returnera till avsändaren.

Vid Kommunikationsverket får den som sköter uppgifter i anslutning till säkerställandet av postgången öppna en postförsändelse endast i närvaro av en annan person. Innehållet i en öppnad postförsändelse får inte granskas mera än vad som är nödvändigt med beaktande av orsaken till att den öppnas. På en öppnad försändelses omslag eller i en särskild bilaga som följer med försändelsen skall antecknas orsaken till att försändelsen har öppnats, tid och plats för öppnandet samt den bestämmelse som öppnandet grundat sig på. Anteckningen skall undertecknas av dem som verkställt öppnandet. Om öppnandet skall sättas up ett protokoll som avses i 17 §.

32 b §

Returnering av försändelse till postföretag

Om en öppnad försändelse innehåller uppgifter som gör det möjligt att vidarebefordra den, skall Kommunikationsverket returnera försändelsen jämte anteckningarna om öppnandet till postföretaget. För säkerställande av förtroligheten skall försändelsen returneras sluten. Till postföretaget skall också sändas i försändelsen påträffade adressuppgifter eller andra sådana uppgifter med vilkas hjälp försändelsen kan vidarebefordras.

Postföretaget skall vidarebefordra den av Kommunikationsverket returnerade försändelsen jämte anteckningar om öppnandet, om det går att reda ut

mottagaren eller avsändaren på basis av uppgifterna i försändelsen.

Postföretaget kan ta ut en avgift för ny befordran och återställande av paket samt för försändelser som skall återställas enligt bestämmelserna om distansförsäljning i 6 kap. konsumentskyddslagen (38/1978).

32 c §

Förvaring och förstörande av öppnade försändelser

Om det inte i en öppnad postförsändelse finns uppgifter som gör det möjligt att vidarebefordra försändelsen, skall Kommunikationsverket förvara försändelsen i sex månader. Förvaringstiden räknas från den dag då försändelsen öppnades.

Om en i 18 § avsedda försändelses mottagare eller avsändare inte har kunnat redas ut inom förvaringstiden på sex månader, skall försändelsen förstöras på lämpligt sätt och så att förtroligheten skyddas. Om försändelsen innehåller annat än ett meddelande som är avsett att vara personligt, kan det övriga innehållet säljas på lämpligt sätt.

Medel som influtit vid försäljning av innehållet i en försändelse skall redovisas till Kommunikationsverket minskade med kostnaderna för försäljningen. Också pengar som finns i en försändelse skall redovisas till Kommunikationsverket.

En försändelse får förstöras utan iakttagande av den i 1 mom. nämnda tiden, om det är fråga om

1) en försändelse vars innehåll sannolikt har förskämts,

2) en försändelse vars innehåll kan orsaka fara för hälsa eller egendom, eller

3) en försändelse som uppenbarligen inte är avsedd att vara personlig eller som det av något annat motsvarande skäl är uppenbart onödigt att förvara.

32 d §

Tjänsteansvar

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar skall också tillämpas på en

person som står i ett annat anställningsförhållande än tjänsteförhållande eller motsvarande anställningsförhållande till Kommunikationsverket då han eller hon utför uppgifter i anslutning till säkerställandet av postgången.

32 e §

Kommunikationsverkets kostnader

När den i 31 § avsedda tillsynsavgift som skall tas ut hos postföretagen fastställs skall också de kostnader som uppgifterna i anslutning till säkerställandet av postgången orsakar Kommunikationsverket beaktas.

6 kap.

Tvångsmedel, påföljder och ändringssökande

33 §

Tvångsmedel

Om ett postföretag bryter mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den, kan Teleförvaltningscentralen ålägga postföretaget att rätta sitt fel eller sin försummelse.

Teleförvaltningscentralen kan för att förstärka ett beslut som avses i 1 mom. förelägga vite eller hot om att verksamheten helt eller delvis avbryts eller att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad så som bestäms i viteslagen (1113/1990).

-----

37 §

Avgörande av tvister

Den som är missnöjd med ett postföretags utdelningsplan som utarbetats med stöd av 14 § eller med postutdelningen, kan föra ärendet till Teleförvaltningscentralen för avgörande. Begäran om avgörande skall lämnas in till Teleförvaltningscentralen inom sextio dagar efter att kännedom om omständigheten i fråga erhållits. Den som

6 kap.

Tvångsmedel, påföljder och ändringssökande

33 §

Tvångsmedel

Om ett postföretag bryter mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den, kan *Kommunikationsverket* ålägga postföretaget att rätta sitt fel eller sin försummelse.

Kommunikationsverket kan för att förstärka ett beslut som avses i 1 mom. förelägga vite eller hot om att verksamheten helt eller delvis avbryts eller att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad så som bestäms i viteslagen (1113/1990).

-----

37 §

Avgörande av tvister

Den som är missnöjd med ett postföretags utdelningsplan som utarbetats med stöd av 14 § eller med postutdelningen, kan föra ärendet till *Kommunikationsverket* för avgörande. Begäran om avgörande skall lämnas in till *Kommunikationsverket* inom sextio dagar efter att kännedom om omständigheten i fråga erhållits. Den som

önskar få avgörande av Teleförvaltningscentralen i fråga om en omständighet som gäller honom eller henne själv skall ges information om hur begäran om avgörande görs.

Teleförvaltningscentralens beslutanderätt omfattar dock inte frågor som gäller avtalsrelationerna mellan postföretag och kunder eller ersättningsansvaret.

38 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som statsrådet, kommunikationsministeriet, Teleförvaltningscentralen och kommunens byggnadstillsynsmyndighet fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Statsrådet, kommunikationsministeriet och Teleförvaltningscentralen kan i sina beslut bestämma att beslutet skall följas innan det har vunnit laga kraft. Förvaltningsdomstolen kan dock förbjuda verkställigheten av beslutet tills saken har avgjorts.

(ny)

7 kap.

Särskilda bestämmelser

39 §

önskar få avgörande av *Kommunikationsverket* i fråga om en omständighet som gäller honom eller henne själv skall ges information om hur begäran om avgörande görs.

Kommunikationsverkets beslutanderätt omfattar dock inte frågor som gäller avtalsrelationerna mellan postföretag och kunder eller ersättningsansvaret.

38 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som statsrådet, kommunikationsministeriet, *Kommunikationsverket* och kommunens byggnadstillsynsmyndighet fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Statsrådet, kommunikationsministeriet och *Kommunikationsverket* kan i sina beslut bestämma att beslutet skall följas innan det har vunnit laga kraft. Förvaltningsdomstolen kan dock förbjuda verkställigheten av beslutet tills saken har avgjorts.

38 a §

Kommunikationsverkets rätt att överklaga

Kommunikationsverket har rätt att hos högsta förvaltningsdomstolen anföra besvär över beslut av en förvaltningsdomstol om förvaltningsdomstolen har upphävt Kommunikationsverkets beslut eller ändrat det.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

39 §

Handräckning

Kommunikationsministeriet och
Teleförvaltningscentralen har rätt att få
handräckning av polisen, tullmyndigheterna
och gränsbevakningsväsendet vid
verkställandet av denna lag och de
bestämmelser och föreskrifter som utfärdats
med stöd av den

42 §

Frimärksutgivning och användning av portomärken

Teleförvaltningscentralen kan vid behov
meddela föreskrifter om formen för,
placering på brevårsändelse och annan
användning av portomärken som motsvarar
frimärken.

Handräckning

Kommunikationsministeriet och
Kommunikationsverket har rätt att få
handräckning av polisen, tullmyndigheterna
och gränsbevakningsväsendet vid
verkställandet av denna lag och de
bestämmelser och föreskrifter som utfärdats
med stöd av den

42 §

Frimärksutgivning och användning av portomärken

Kommunikationsverket kan vid behov
meddela föreskrifter om formen för,
placering på brevårsändelse och annan
användning av portomärken som motsvarar
frimärken.

---

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.
Denna lag tillämpas också på sådana i 18 §
avsedda försändelser och försändelser
enligt 9 § postlagen (907/1993) som har
lämnats in för befordran till ett postföretag
före denna lags ikraftträdande.*
